

Brandkrav för kablar sparar liv och pengar

Genom att välja rätt kabel kan följderna av en brand minska. Rätt kabel minskar rökspridning, förstörelse av utrustning samt spridning av oönskade ämnen till miljön. Därför har EU sedan 2014 infört ny lagstiftning för kablar, krav som succesivt blir gällande sedan dess. De nya kraven stödjer särskilt införandet av halogenfria kablar, eftersom dessa generellt sett är bättre ur brandsynpunkt. Kraven är införda i svensk lagstiftning och denna broschyr informerar dig på ett enkelt sätt om de nya kraven och vilket ansvar olika aktörer har. Mer detaljerad information finns att tillgå exempelvis på Boverket hemsida.

Vad säger lagstiftningen?

Den europeiska byggproduktförordningen CPR¹ fastställer villkor för saluföring av byggprodukter. Selcables bedömning är att de kablar som främst berörs är kraft-, tele- och signalkablar för stadigvarande installation i byggnadsverk.

Reglerna innebär att byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard ska ha en prestandadeklaration och CE-märkas. I standarder anges metoder och kriterier för att bedöma produktens prestanda. Harmoniserade standarder som krävs för att prova och märka kablar mot gällande brandklasser är publicerade, förutom för brandresistenta kablar.

Kraven på lämplig prestanda med hänsyn till avseddanvändning ställs nationellt. I Sverige finns dessa krav i Boverkets författningssamling. Reglerna omfattar bland annat brandegenskaper, brandklasser, särskilda krav för olika tillämpningar av kabel, installationskrav och hänvisningar till standarder. Kravet på obligatorisk CE-märkning träder ikraft 1 juli 2017. Kablar sålda inom EU före detta datum kan även fortsättningsvis säljas och installeras utan CE-märkning.

Några skillnader i nya lagstiftningen för kablar

De nya kraven, enligt Boverkets författningssamling från 17 juni 2014 innehåller ny indelning i brandklasser. De nya klasserna värderar energiinnehåll, rök, droppbildning, syrehalt och brandspridning. De gamla prioriterade endast brandspridning.

CPR innebär krav på CE-märkning och prestandadeklaration.

¹Förordning (EU) nr 305/2011, "Construction Products Regulation"

Vem ansvarar för vad?

Nedan anges kortfattat delar av det ansvar olika aktörer har gällande kablar enligt CPR. Sammanställningen baseras på information från Boverket, varifrån också mer fullständig information kan fås.

Kabeltillverkare ska producera och lansera kabel enligt de nya reglerna och standarderna, upprätta en prestandadeklaration samt CE-märka produkten. Kabelns egenskaper ska stämma överens med deklarerad prestanda. Om produkten faller under kraven för CPR ska produkten även brandprovats av ett anmält organ.

Importörer är de som importerar kabel från ett land utanför EU. **Distributörer** är den som köper och säljer produkter inom EU:s inre marknad.

Importörer och distributörer:

- får inte sälja kabel som omfattas av en harmoniserad standard utan tillhörande CE-märkning, prestandadeklaration och övrig eventuell dokumentation som krävs. Det är tillverkaren som är ansvarig för att upprätta denna dokumentation.
- får inte sälja kabel om man har anledning att tro att den inte stämmer överens med prestandadeklarationen. I så fall ska tillverkaren och Boverket kontaktas.
- ansvarar för att produktens prestanda inte försämras under den tid man ansvarar för den.
- ska själv tillhandahålla prestandadeklarationer.
- betraktas som tillverkare om man säljer kabel under eget företagsnamn eller varumärke.

Importörer ska ange sitt firmanamn eller varumärke och sina kontaktuppgifter på produkten. Om det inte är möjligt får detta anges på förpackningen eller bifogade dokument.

Distributörer behöver särskilt se till att prestandadeklarationen innehåller en unik beteckning på produkten som gör den spårbar och att tillverkare och eventuell importör har uppgett sitt firmanamn eller varumärke samt kontaktuppgifter på produkten alternativt på förpackning eller medföljande dokument.

På Boverkets hemsida finns ytterligare information om ansvar samt information om vad övriga aktörer såsom platschefer, inköpare, byggherrar, kontrollansvarig och kommuner har för roll gällande byggprodukter såsom kablar.

Vilka kablar omfattas och i vilka installationer?

Kablar som berörs av CPR är kraft-, tele- och signalkablar för stadigvarande installation i byggnadsverk.¹ De specifika kraven återfinns i BBR 5:527.

OMFATTAS

- Kablar som är till för byggnadens funktion. D.v.s. kablar som ingår i byggnadens infrastruktur (fast förlagd kabel)
- Vit installationskabel för fast förläggning
- Enkelledare för rördragning
- Stigarkablar 1 kV
- Matarkablar 1 kV
- Mellanspänningskablar för inomhusförläggning 12 - 36 kV
- Styrkablar
- Fast förlagda data och signalkablar
- Fast förlagda optiska kablar

OMFATTAS INTE

- Kablar för markförläggning
- Kablar i tunnlar (krav anges av Trafikverket)
- Kablar som skall fungera under brand (kommer att ingå senare)
- Matarkablar in i byggnad kortare än 20 m
- Kabelduker
- Blåsfiber $\varnothing \leq 3\text{mm}$
- Maskinkablar
- Gummikablar
- Anslutningskablar (sladdar)
- Flexibla hisskablar
- Värmekablar

Sammanställningen utarbetad efter dialog med Boverket

Hur vet man att kablarna möter gällande krav (märkning)?

På förpackningsetiketten och i produktdokument skall det framgå att produkten är CE-märkt. Där anges hela brandklassen och hänvisning till ett brandprovsprotokoll. Kablarnas mantel märks med brandklass. Denna märkning är inte CE-märkningen.

Företag som importerar och distribuerar kablar som omfattas av CPR ska tillhandahålla kabelns prestandadeklaration för sina kunder samt kunna visa den på begäran av behöriga myndigheter. Det är tillverkaren som i sin tur är skyldig att upprätta prestandadeklarationer för kablarna.

¹ Med byggnadsverk menas byggnader och andra anläggningar som täcks av Plan- och bygglagen

SELCABLE

Swedish Manufacturers of Cables
and Wires

Vad är halogenfria kablar?

Många traditionella kablar innehåller någon av halogenerna fluor, klor, jod eller brom. Till exempel PVC, som innehåller klor. Halogenerna bildar syra vid brand, vilket kan leda till förstörelse av utrustning samt innebära en hälsofara.

Halogenfria kablar brinner med mindre svart rök och syror. Dessa kablar har därför större chans att klara kraven för de nya brandklasserna. Vid en brand kan skillnaden mellan PVC- och halogenfri kabel därför vara avgörande för utrymning och släckning. Det kan spara både kostnader för förstörd utrustning och innebär en mindre hälsofara vid brand. Dessutom innehåller halogenfria kablar inga ftalater som används som mjukgörare.

Disclaimer: Detta dokument uttrycker Selcables beskrivning av frågan. Riktigheten i dokumentet kan inte garanteras och informationen kan vara ofullständig eller nedkortad. Selcable fransäger sig ansvar för eventuellt användande. För aktuella regler och lagar kring frågan kontakta berörd myndighet. Detta dokument kan komma att uppdateras. Se Selcables hemsida för senast uppdaterad version.

SELCABLE

Swedish Manufacturers of Cables
and Wires

SELCABLE, är sedan år 2000 branschföreningen för svenska tillverkare av kablar och isolerad tråd. Föreningens uppdrag är att främja branschens intressen genom att framföra de svenska tillverkarnas samlade syn i standardiseringsfrågor, remisser, myndighetsärenden etc. SELCABLE representerar de svenska tillverkarna i den europeiska organisationen EUROPACABLE E.E.I.G.